

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

IR-III.740.379.2024.JN

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 25 marca 2025 r.

w sprawie wprowadzenia obszarów udokumentowanych złóż kopalin do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Opatówek

Na podstawie art. 96 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2023 r. poz. 633 - w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną), zwanej dalej: ustawą, zarządza się, co następuje:

§ 1

Do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Opatówek, przyjętego uchwałą Nr 117/99 Rady Gminy Opatówek z dnia 29 grudnia 1999 r., zwanego dalej: studium, wprowadza się udokumentowane obszary złóż kopalin:

- złóż kruszywa naturalnego „Opatówek – Rogatka” (KN 989), dla którego Wojewoda Kaliski decyzją z 13 grudnia 1993 r. (znak: OSg/7513/8/93) przyjął w formie uproszczonej dokumentację geologiczną;
- złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej „Cienia” (IB 2035), dla którego Marszałek Województwa Wielkopolskiego decyzją z 24 lipca 2013 r. (znak: DSR-I.7427.27.2013) przyjął dodatek nr 2 do dokumentacji geologicznej;
- złóż kruszywa naturalnego - piasków skaleniowo - kwarcowych „Opatówek RK” (KN 20884), dla którego Marszałek Województwa Wielkopolskiego decyzją z 31 sierpnia 2022 r. (znak: DSK-I-OG.7427.20.2022) przyjął dokumentację geologiczną.

§ 2

Wprowadzone obszary udokumentowanych złóż kopalin ujawnia się w studium, w części graficznej poprzez przyjęcie rysunku w skali 1:25 000 stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia oraz w ustaleniach tekstowych, poprzez przyjęcie Tekstu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Opatówek w zakresie udokumentowanych złóż kopalin, stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 3

Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Dnia 31 sierpnia 2022 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego wydał decyzję (znak: DSK-I-OG.7427.20.2022) zatwierdzającą dokumentację geologiczną złoża kruszywa naturalnego /piasków skaleniowo-kwarcowych/ „Opatówek RK” (symbol KN 20884) - zwaną dalej: decyzją Marszałka.

Zgodnie z brzmieniem ustawy na dzień wydania decyzji Marszałka - przepisem art. 95, udokumentowane złoża kopalin w celu ich ochrony ujawnia się w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz planach zagospodarowania przestrzennego województwa. Obszar udokumentowanego złoża kopaliny obowiązkowo wprowadza się do studium w terminie wskazanym w art. 95 ust. 2 ustawy, tj. w terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej. Określony w art. 95 ust. 2 ustawy obowiązek winien być zrealizowany poprzez wszczęcie i przeprowadzenie procedury planistycznej zmierzającej do opracowania zmiany studium, w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa, w szczególności przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm., w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną). Działania te winny być podejmowane przez właściwe organy planistyczne, tj. przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz przez radę gminy. Efektem dokonanych działań winno być podjęcie przez radę gminy uchwały w sprawie studium, która obejmować będzie obszar udokumentowanego złoża kopaliny.

W sytuacji niedopełnienia powyższego obowiązku przez organy gminy obowiązek wprowadzenia obszaru udokumentowanego złoża kopaliny przeniesiony został na wojewodę.

Zgodnie z art. 96 ust. 1 ustawy, po upływie terminu określonego w art. 95 ust. 2 ustawy, wojewoda wprowadza obszar udokumentowanego złoża do studium i wydaje w tej sprawie zarządzenie zastępcze. Sporządzone w tym trybie studium wywołuje skutki prawne takie jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W tym miejscu należy zauważyć, że po wydaniu decyzji Ministra dokonano dwóch nowelizacji przepisów art. 95 i 96 ustawy, tj.:

- 24 września 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1688 ze zm.),
- 28 października 2023 r. weszła w życie ustawa z 16 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2029).

W efekcie wprowadzonych zmiany w art. 95 dodano obowiązek wprowadzenia złoża do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto w art. 96 dodano obowiązek wymierzenia gminie kary pieniężnej w przypadku niewprowadzenia złoża do dokumentów planistycznych w terminie wynikającym z art. 95.

Co istotne w ustawie nie zawarto przepisów precyzujących czy znowelizowane przepisy należy stosować do złóż kopalin, dla których przed ich wejściem w życie (24 września 2023 r.) wydano decyzje zatwierdzające dokumentację złoża. Wojewoda podziela jednak stanowisko przedstawione w piśmie Ministra Klimatu i Środowiska z 27 października 2023 r. (znak: DNGS-WOP.021.2.2023.SJ), że do spraw, w których dokumentacja geologiczna złoża została zatwierdzona przed 24 września 2023 r., powinny mieć zastosowanie przepisy art. 95 i 96 ustawy - Prawo geologiczne i górnicze w brzmieniu obowiązującym przed tym terminem. W sytuacji braku odpowiednich przepisów przejściowych konieczne jest dokonanie wykładni prokonstytucyjnej przepisów prawa. Uznanie, że nowe przepisy znajdują zastosowanie do kwestii uwzględniania złóż w planach miejscowych w określonych terminach i nakładania na gminy kary ze względu na zaniechanie doprowadziłoby do tego, że nowe prawo wywoływałoby skutki wstecz dla gmin. Taka interpretacja podważałaby zasadę zaufania jednostek samorządu terytorialnego do stanowionego przez państwo prawa.

Ponadto należy wskazać, że w ustawie z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła wymóg tworzenia w gminach planów ogólnych w miejsce studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w art. 65 ust. 1 i 2 ustalono, iż studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego gminy w danej gminie, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2025 r., i stosuje się do nich przepisy dotychczasowe.

Do spraw opracowania i uchwalania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy albo ich zmian stosuje się przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w brzmieniu dotychczasowym, m.in. jeżeli zmiana tych studiów dotyczy wyłącznie lokalizacji inwestycji w zakresie gospodarowania strategicznymi zasobami naturalnymi kraju w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz.U. z 2018 r. poz. 1235) lub działalności, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i 2a ustawy - Prawo geologiczne i górnicze. Działalnością o której mowa powyżej jest poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1, z wyłączeniem złóż węglowodorów.

Pismem z 20 grudnia 2024 r. (znak: IR-III.740.379.2024.JN, ePUAP-UPP149157946) Wojewoda Wielkopolski zwrócił się do Burmistrza Gminy Opatówek o przekazanie informacji o czynnościach, wynikających z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, planowanych i dokonanych przez władze gminy, w celu wprowadzenia udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Opatówek RK” do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Opatówek.

Pismem z 30 grudnia 2024 r. (znak: PPK.7322.2.2024, ePUAP-UPP149824604) Burmistrz Gminy Opatówek poinformował, że nie została podjęta przez Radę Miejską Gminy Opatówek uchwała mająca na celu wprowadzenie udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego „Opatówek RK” do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Z dostępnych informacji geologicznych, w tym danych zgromadzonych na dzień 31.12.2024 r. w Systemie Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski „MIDAS” Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego oraz systemie Infogeoskarp, powiązanych z bazami danych Systemu Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski „MIDAS”, Centralną Bazą Danych Geologicznych (CBDG) oraz Bazą Danych Hydrogeologicznych „Bank Hydro”, wynika, że na terenie gminy Opatówek występuje m.in. złoża piasku i żwiru „Opatówek RK”, które w okresie 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej nie zostało wprowadzone do studium przez organy gminy w trybie przewidzianym w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym sprzed nowelizacji 24 września 2023 r. Ponadto ustalono, że na obszarze gminy występują również udokumentowane złoża: piasku i żwiru „Opatówek - Rogatka” (decyzja Wojewody Kaliskiego z 13 grudnia 1993 r., znak: OSg/7513/8/93) oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej „Cienia” (decyzja Marszałka Województwa Wielkopolskiego z 24 lipca 2013 r., znak: DSR-I.7427.27.2013), które również nie zostały ujawnione w studium gminy.

Ze względu na niewypełnienie przez Gminę Opatówek obowiązku, o którym mowa w art. 95 ust. 1 i 2 ustawy, i nieujawnienie w studium złóż: piasku i żwiru „Opatówek RK”, piasku i żwiru „Opatówek - Rogatka” oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej „Cienia”, Wojewoda podjął działania nadzorcze we własnym zakresie, zmierzające do przygotowania zarządzenia zastępczego wprowadzającego udokumentowane złoża kopalin „Opatówek RK”, „Opatówek - Rogatka” i „Cienia” do studium.

Projekt części tekstowej i graficznej zarządzenia, zawierający wprowadzone przez Wojewodę obszary udokumentowanego złoża kopalin, sporządziła osoba, spełniająca warunki wynikające z przepisu art. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Efekt podjętych przez Wojewodę działań jest wprowadzenie do studium obszarów udokumentowanych złóż piasku i żwiru „Opatówek RK”, piasku i żwiru „Opatówek - Rogatka” oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej „Cienia”, poprzez uzupełnienie tekstu studium o niezbędne informacje dotyczące tych złóż oraz poprzez wprowadzenie na rysunku, będącym załącznikiem do studium, przebiegu granic tych złóż na terenie Gminy.

Zarządzenie zastępcze ujawnia w istocie jedynie fakty stwierdzone dotychczas przez właściwe organy administracji geologicznej, wskazujące na istnienie na terenie Gminy obszarów udokumentowanych złóż kopalin.

Wydanie przez Wojewodę zarządzenia zastępczego wprowadzającego udokumentowane złoża kopalin do studium nie wymaga przeprowadzenia procedury planistycznej, o której mowa w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Powyższe stanowisko wynika przede wszystkim z treści przepisów art. 96 ust. 2 ustawy, wskazujących wprost, że sporządzone w tym trybie przez wojewodę studium wywołuje skutki prawne takie jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (opracowane zgodnie z ustawowymi wymogami sporządzania tego rodzaju dokumentów, z zachowaniem określonej przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym procedury planistycznej).

Z brzmienia powyższych norm wynika wprost, że zarządzenie zastępcze nie będąc zmianą studium *sensu stricto* wywołuje skutki prawne takie jak studium.

Ponadto uzasadnieniem dla braku wymogu stosowania procedury planistycznej, wynikającej wprost z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w sprawie wydania przez wojewodę zarządzenia zastępczego wprowadzającego udokumentowane złoża kopalin do studium, jest przepis art. 96 ust. 8 ustawy, zgodnie z którym do zarządzenia zastępczego w sprawie wprowadzenia obszarów udokumentowanych złóż kopalin do studium stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.).

Pouczenie

Niniejsze zarządzenie zastępcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Agata Sobczyk

Dokument podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Otrzymują (doręczenie elektroniczne):

- 1) Rada Miejska Gminy Opatówek,
- 2) Burmistrz Gminy Opatówek.